

Vrhovni poveljnik italijanskega vojnega brodovja, admiral Cavagnari, tudi odstopil

Njegov naslednik je general Ricciardi. Namen sprememb v vodstvu italijanske vojske je, doseči popolno soglasje med političnim in vojaškim vodstvom

Rim, 8. dec. o. United Press: Uradno poročajo, da je načelnik generalnega štaba italijanske vojske mornarice in državni podtajnik (namestnik ministra) za vojno mornarico, admiral Domenico Cavagnari na lastno željo odstopil z obeh mest. Za novega načelnika generalnega štaba vojske mornarice ter državnega podtajnika za mornarico je bil imenovan admiral Arturo Ricciardi. Za podnačelnika generalnega štaba vojske mornarice je bil imenovan admiral Inigo Campioni, za poveljnika brodovja na morju pa admiral Angele Jacino. Kaj se je zgodilo s prednikom admirala Campionija, admiralom Somiglijem, ne poročajo.

Predsednik vlade Mussolini je poslal admiralu Cavagnariju pismo, v katerem se mu zahvaljuje za sodelovanje in za vse, kar je v sedmih letih svoje službe storil za razvoj in napredek italijanske vojske mornarice. Mussolini je poslal kratko sporočilo tudi novemu načelniku generalnega štaba vojnega štaba generalu Cavallero, ki je danes prevzel posle od svojega prednika maršala Badoglija. Glavna vsebina tega sporočila je zapoved, da mora Italija zmagati na vseh bojiščih. General Cavallero je predsedniku vlade obljubil, da bo njegovo naročilo izpolnil.

V soboto je bil odstavljen dosedanji guverner dodekaneških otokov general De Vecchi, ki je v italijanski vladi večkrat zavzemal visoke položaje in je bil Mussolinijev pristaš od prve ure. Udeležil se je leta 1922 pohoda na Rim. Za novega guvernerja na Dodekanesu in za poveljnika italijanskih vojnih sil na otokih je bil imenovan Mussolinijev zaupnik general Ettore Bastico.

Z odstopom admirala Cavagnarija, ki si je pridobil velike zasluge s preosnovo italijanske vojske mornarice in z odstopom maršala Badoglija ter De Vecchija je izmenjena večina vodstva italijanskih

bojnih sil. Na svojem mestu je ostal samo še vrhovni poveljnik vojske maršal Graziani.

O odstopih in odstavitvah najvišjih vojaških osebnosti ne dajejo v Rimu nobenih pojasnil, zdi se pa, da so v zvezi z zadnjimi dogodki na Sredozemlju in na albanskem bojišču. Tudi ni znano, ali so izvedene že vse izpremembe, ali pa je treba pričakovati še novih.

Glasilo vojnega ministrstva »Forze armate« poroča, da je bilo v zvezi s temi spremembami ustanovljeno v vodstvu italijanske vojske novo mesto: podnačelnik generalnega štaba. Njegova naloga je pomagati načelniku generalnega štaba in ga zastopati ob odsotnosti ali bolezni. Na to mesto je lahko imenovan sleherni častnik iz vojske,

mornarice, ali letalstva v stopnji armadnega generala.

Zdi se, da hoče predsednik vlade Mussolini z imenovanjem novega vrhovnega vodstva italijanskih sil doseči čim popolnejše soglasje med vrhovnim vojaškim vodstvom in med voditelji splošne italijanske politike. Vsi novi vrhovni poveljniki so znani kot odločni zagovorniki sedanje smeri v italijanski zunanji politiki, česar o prejšnjih voditeljih ni bilo mogoče trditi. Napovedujejo, da bo novi načelnik generalnega štaba Cavallero v kratkem imel več sestankov z vrhovnim poveljnikom nemške vojske maršalom Keitelom. General Cavallero velja za zastopnika »bliskovite vojske« in pričakujejo od njega hitrih operacij v Albaniji.

Prva zapoved novega načelnika italijanskega štaba

Nekje v Italiji, 8. decembra. Stefani. Novi načelnik generalnega štaba Cavallero je poslal glavnemu generalštabu suhozemne vojske, mornarice in letalstva ter vrhovnemu poveljstvu fashijske milice sledečo dnevno zapoved: V imenu Nj. Vel. kralja in cesarja, po odredbi duceja prevzemam začenši od danes, 8. decembra naprej položaj šefa glavnega generalštaba. Generalštabom oboroženih sil pošiljam svoj tovariški pozdrav. Mi bomo zastavili vse sile v cilju, da dosežemo najvišji cilj: Zmago.

General Cavallero je poslal Mussoliniju sledečo brzojavko: V trenutku, ko v imenu Nj. Vel. kralja in cesarja ter po vaši odredbi prevzemam dolžnosti glavnega generalštaba, ki mi je poverjena, želim vam izjaviti, občutke ponosa glavnega generalštaba in generalštabov oboroženih sil za-

radi časti in odgovornosti, ki jo pomeni zaupana jim naloga, ter njihovo in vseh ostalih trdno voljo, da delajo z brezpogojno požrtvovalnostjo, da bi pospešili odločno zmago, pri kateri nas vodi vaša volja.

Grki se selijo iz Nemčije

Zagreb, 8. dec. Ko so Nemci zapustili grško ozemlje, so to storili tudi Grki, ki živijo v Nemčiji. Tako je potovali skozi Zagreb prvi transport Grkov, ki so živeli v raznih mestih Nemčije. Skozi Zagreb je potovala nočjo z brzim vlakom 50 grških državljanov. V Zagrebu so se zadržali pol ure, potem so pa odpotovali proti Beogradu, odkoder se bodo čez Djevdjelijo vrnili v Grčijo.

Poročila z jugoslovansko-grške meje

Beograd, 8. decembra m. Boji na grško-italijanskih bojiščih so se tudi danes razvijali z vedno večjo srditostjo. Iz Bitolja poročajo, da se je topovsko streljanje slišalo ves dan in vso noč. Grške čete napadajo italijanske položaje na Mokri planini in Kamiji. Čimbolj Grki pritiskajo na italijanske položaje, z večjo srditostjo se Italijani upirajo. Na tem bojišču je večkrat prišlo do bojev na nož. Grki se poslužujejo ozemeljskih prednosti. Letalstvo ni delovalo zaradi izredno slabega vremena. V dolinah dežuje, v planinah sneži. Tako vreme je dober grški zaveznik, ker so Grki vajeni ozemlja in lažje prenašajo mrz. Danes so Grki v južnem delu Kamije močno napadli italijanske položaje in ogradili italijansko desno krilo. Cilj teh napadov je, da se oslabi italijanski pritisk na Mokri gori.

42. dan vo'ne med Italijo in Grčijo:

Uradno poročilo o padcu Argirokastra in Delvina

Grki 20 kilometrov pred Elbasanom - Italijansko poročilo govori o udeleževanju patrol in letalstva

Atene, 8. dec. United Press. Vrhovno poveljstvo grške vojske je izdalo uradno poročilo, v katerem poroča, da so grške čete vkorakale v Argirokastro, glavno mesto južne Albanije, ki so ga Italijani izpraznili in zažgali.

Atene, 8. dec. Reuter: Izdano je bilo uradno poročilo, da so grške čete danes uspešno nadaljevale z boji in da so zavzele mesto Delvino.

Nekje v Italiji, 8. decembra Stefani: Italijansko vojno poročilo št. 184 pravi: V Albaniji so se ponovili sovražni napadi na levo krilo osme armade, ki pa so jih naše čete odbile. Na drugih delih fronte so delavne ogledne patrole z obeh strani. Naša letala so bombardirala vojaške objekte v Prevezi in na Itaki. Sovražna letala so letela nad Valono. Pričakovali jih je hiter in točen ogenj naše protiletalske obrambe ter so jih napadli naši lovci. Sovražnik je izgubil eno letalo. Drugo sovražno letalo je sestrelilo naše lovsko letalstvo. Dve drugi letali, ki so ju preganjali naši lovci, sta izgubili v oblakih, toda opaziti je bilo, da sta začeli goreti.

Atene, 8. dec. Reuter: Uradno poročajo o večjih uspehih na južnem bojišču v Albaniji. Grške čete so zasedle mesto Delvino, ki leži na cesti med pristaniščem Santi Quaranto in Argirokastrom. Italijanske čete so poskušale z več napadi zavzeti Santi Quaranto, kar pa jim ni uspelo zaradi silnega grškega odpora. Na severnem bojišču so resni boji. Grške čete dan z dnem osvajajo nove strateške postojanke v smeri proti tretji italijanski obrambni črti pri Elbasanu. Prvi grški oddelki so 20 km pred Elbasanom.

Včeraj so angleška letala kljub slabemu vremenu in hudemu protiletalskemu odporu ter odporu italijanskih lovskih letal, bombardirala luko Valono in zmetala bombe na pristanišče. Angleška letala so bombardirala tudi sovražne ladje in je bila ena ladja zadeta od bombe, ki je priletela naravnost na zadnji del ladje.

Dosedaj so angleška letala bombardirala osemkrat Drač in dvajsetkrat Valono. V enem mesecu so Angleži izvedli 50 napadov na albansko ozemlje.

Po pisanju grških časopisov je angleško letalstvo bombardiralo v Valoni municijsko skladišče ter pristanišče, ki ga je razrušilo tako, da je nemogoče pristajanje ladij. V Draču je grško letalstvo zadelo dve vojaški skladišči, kjer je izbruhnil požar.

Minister za narodno gospodarstvo je te dni

Strahovit angleški nočni napad na Düsseldorf in postojanke v zasedenem ozemlju

Berlin, 8. dec. o. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: V noči med 7. in 8. decembrom so angleška letala letela nad zasedenim ozemljem ter zahodno Nemčijo in metala bombe na več mest kjer so nastali požari. Požari so nastali na stanovanjskih hišah. Ubilih je bilo šest oseb, ranjenih pa več. Skoro vse ubite in ranjene osebe so bile izven zavetišča. Sestreljena so bila 4 sovražna letala, od katerih je tri sestrelilo protiletalsko topništvo. Dve nemški letali sta izgubili.

London, 8. dec. o. Reuter: V noči od sobote na nedeljo so angleška letala napadla nemško in-

Vesti 9. decembra

Jugoslavija hoče sodelovati pri ustvarjanju nove Evrope, zaradi tega ne bo nobenih vprašanj o njeni varnosti, neodvisnosti in svobodi, piše glasilo nemškega narodnega socializma »Völkischer Beobachter«.

Odstop vrhovnega poveljnika italijanskega brodovja admirala Cavagnarija, je svet presenetil sprčo znanih poročil italijanskega tiska o velikih uspehih italijanskega vojnega brodovja na Sredozemlju v zadnjem mesecu. Te uspehe so v veliki meri pripisovali ravno mornariškemu vodstvu, piše ameriški dnevnik »New York Sun«.

O načrtu za prekop med Jadranskim morjem in Donavo piše včerajšnji tržaški »Piccolo«. Prekop naj bi šel od Tržica (Monfalcone) čez Ajdovščino, Idrijo, Trato, Skofjo Loko in Medvode do Save, katero bi potem poglobili, da bi bila plovna od Medvoda do Donave. Poleg Italijanov, sta izdelala podobne načrte nemška inženirja Wagenführer in Riebel. Od Tržica bi prekop podaljšali po italijanskih rekah do Milana, ki bi tako dobil neposredno zvezo s Črnim morjem. Drugi italijanski načrt pa hoče zvezati Jadransko in Kolpo in doseči isti cilj.

Brzojavno zahvalo za dosedanjo ameriško pomoč Grčiji je poslal kralj Jurij. Predsednik Roosevelt je na zahvalo odgovoril, da so Združene države storile že vse potrebne korake, da pomagajo Grčiji, ki se s tolikim junaštvom bori proti napadalcu. Grški kralj je Rooseveltu potem še enkrat brzojavil in pravi, da upajo Grki v končno zmago, ker se bore za načela pravičnosti, resnice in svobode, brez katerih ni življenja.

Grška vlada pripravlja posebno »Belo knjigo«, v kateri bo pojasnila, zakaj je prišlo do vojne z Italijo in kje je krivda za to, poroča atenska agencija.

Afriko, Grčijo, Španijo in Anglijo bo obiskal posebni odposlanec ameriškega mornariškega ministra, polkovnik Donovan, ki je že odletel iz New Yorka. Kakšen je pravi namen obiskov tega posebnega ameriškega odposlanca, ni znano, najbrž pa se hoče ameriška vlada po svojem zaupniku prepričati, kakšna in kolikšna ameriška pomoč je Angliji zdaj potreba.

Na lepšo uslugo svojim prijateljem naredite...

Če jih opozorite, naj si takoj naroče »Slovenski dom«, ki je danes začel prinašati dva nad vse zanimiva lista: senzacionalna razodetja sovjetskega generala Krivicekega, bivšega voditelja sovjetskega vojnstva v zahodni Evropi, o ozadjih in skrivnostih sovjetske politike pod naslovom:

»Bil sem v Stalinovi službi«

in pa napeti zgodovinski filmski roman

»Na zapoved kraljice«.

Angleška pomožna križarka »Carnarvon Castle« je priplula v Montevideo na popravilo poškodb, ki jih je dobila v boju z nemško križarko. Za nemško križarko domnevajo, da se je potopila, ker je bila v bitki zelo poškodovana, poroča agencija Reuter.

Deset tisoč ton pšenice je sklenil poslati v Španijo ameriški Rdeči križ, ker grozi Španiji lakota. Angleška vlada bo dovolila prepeljati to žito v Španijo. Doselej se je vsem takim predlogom upirala, ker ni bilo še jasno, ali se bo Španija priključila Nemčiji in Italiji ali ne. Anglija pa bo v Španijo poslala velike množine krompirja.

Dvajset milijonov kilogramov nemških bomb je doslej padlo na London, na Berlin pa samo 58.000 kg angleških bomb — poroča tržaški »Piccolo«.

Nemška organizacija za vojaška dela »Totd«, ki ima ime po svojem voditelju generalu Todtu, je končala novo Siegfriedovo črto, ki sega od začetka holandske obale pa do Biskajskega zaliva. Ta črta naj prepreči morebitni vdor Angležev na evropsko celino in je oborožena zlasti z daljnometnimi in protiletalskimi topovi. Delo je trajalo štiri mesece — poročajo italijanski listi iz Berlina. To bi kazalo, da se mislijo Nemci omejiti zgolj na letalsko vojno proti Angliji in na obrambo svojih postojank z napadom pa da bodo poskušali kje drugje.

Dva italijanska generala, člana komisije za izvedbo premirja s Francijo, sta se ubila z letalom, ki je treščilo na tla blizu Turina. Bila sta generala Pintro in Pellegrini.

obiskal več krajev v Grčiji, med drugim tudi Korčo. Prebivalstvo ga je živahno pozdravljalo in manifestiralo. Korči je poklonil iz prostovoljnih prispevkov, ki jih je zbrala grška narodna mladina, milijon drahem za škodo, ki jo je pretrpelo mesto od bombardiranja. Lerini in Kastoriji je podaril po 200.000 drahem, Larisi pa 700.000 drahem. Iz istega fonda je minister dovolil 21 milijonov drahem za nabavo daril vojakom na fronti za božič in 6 milijonov drahem za nabavo toplega perila.

Uradni obisk madžarskega zunanjega ministra v Beogradu

Napovedi o podpisu važnih političnih sporazumov med Jugoslavijo in Madžarsko

Budimpešta, 8. decembra. m. Davi je bilo izdano uradno sporočilo, da bo odpotoval zunanji minister Csaky v torek zvečer v Beograd na uradni obisk. Z njim potuje tudi več višjih uradnikov. Grof Csaky bo ostal v Beogradu tri dni in se bo razgovarjal z vsemi odgovornimi jugoslovanskimi politiki.

Kakor poročajo prestolniški in drugi jugoslovanski listi, bo pri tej priliki podpisanih več važnih političnih sporazumov, podobnim sporazumom med Jugoslavijo in Bolgarijo ter Jugoslavijo in Italijo.

Budimpešta, 8. decembra. MTI. Poluradni »Pester Lloyd« v uvodniku ugotavlja, da je razvoj jugoslovansko madžarskega prijateljstva važno politično dejstvo za položaj v jugovzhodni Evropi. Obiski uglednih oseb in topli glasovi tiska so ustvarili ozračje, ki ga je z zadovoljstvom čutili v Jugoslaviji in na Madžarskem. Pozornost z madžarske javnosti je vedno bolj usmerjena napram Jugoslaviji. Sedanji povoljni razvoj skupnih vezi ni odvisen samo od zgodovinskega položaja in narodne samozvesti, ampak v znatni meri sedanjih okoliščin v jugovzhodni Evropi. Novi red, ki sta ga uvedli Italija in Nemčija, je omogočil napredek v smislu

Verski pouk spet uveden v francoske šole

Vichy, 8. decembra. o. United Press. Glavni tajnik francoskega prosvetnega ministra Chevalier je v soboto zastopnikom francoskega in tujeje tiska sporočil, da bo po vseh francoskih šolah uveden spet verski pouk. Tega ukrepa ni treba razumeti tako kot uvedbo verske šole v Franciji, temveč bo po njem verouk dobil v francoskih šolah enako mesto, kakor drugi predmeti, iz pouka ostalih predmetov pa bo izločeno vse, kar ima protivrelski značaj. Verski pouk je bil iz francoskih šol vržen poslednjč leta 1923. Vlada je izdala že vse potrebne ukrepe za zopetno uvedbo verouka.

Štiri in dvajset ur miru nad Anglijo

Od včeraj opoldne do noči Nemci niso nikjer napadli Anglije - Nemško poročilo o bombardiranju Bristola

London, 8. dec. o. Reuter poroča: Od včeraj opoldne pa do noči ob 7. ni nobeno nemško letalo priletelo nad Anglijo. To je bil od začetka pojačane letalske vojne prvi popolnoma mirni dan in mirna noč nad Anglijo. Včeraj dopoldne je nekaj nemških bombnikov posamično, toda s prav majhnim uspehom napadli Yarmouth in Louth. Malo pred polnočjo danes so nemški topovi s francoskeobale začeli hudo obstreljevati južno kentsko obzeje.

Berlin, 8. dec. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Neka nemška podmornica je potopila dve sovražni trgovski ladji s skupno 17.000 ton. Neka druga podmornica je potopila dve drugi sovražni trgovski ladji s skupno 12.000 tonami. Ena od teh ladij je bila petrolejska ladja z 9000 tonami. Nemški letalski oddelki so v noči med 6. in 7. decembrom napadli doke, pristanišče naprave in

druge važne vojaške cilje v Bristolu. V raznih delih mesta, zlasti pa blizu vodovoda, je nastalo mnogo eksplozij in požarov. Včeraj se je delavnost letalstva omejila na manjše akcije, ki so veljale poedinim važnim vojaškim ciljem v jugovzhodni Angliji. Med izvidniško akcijo vzhodno in severovzhodno od Great Yarmoutha so nemška letala v nizkem poletu vrгла bombe na dve trgovski ladji, ki sta bili hudo poškodovani in je na njih nastal požar.

Francosko vlado bodo najbrž v kratkem preosnovali tako, da bo vanjo kot notranji minister stopil znani politik Flandin, ki se je vedno zavzemal za tesno sodelovanje z Nemčijo napoveduje nemški poročevalski urad.

Od tu in tam

Osnutek proračunske banske oblasti hrvaške banovine je že izgotovljen. Po informacijah zagrebskega časopisa bo znašal celoten proračun okroglo 1 milijardo in 750 milijonov dinarjev, torej približno 300 milijonov dinarjev več kakor pa znaša sedaj veljavni proračun. Prvotni osnutek za proračun je znašal dva milijardi. Toda previsoko število, katere hrvaško gospodarstvo ne bi preneslo, so pozneje znižali in so potem prišli na število 1750 milijonov dinarjev. Najbolj so povišali osebni izdatki in sicer za okroglo 100 milijonov dinarjev. Napovedana bremena se ne bodo povečala, ker so že doslej dohodki pokazali lahen padec. Pač pa iščejo način, kako bi dohodke povečali, ne da bi pri tem obremenili prebivalstva z novimi davki ali dajatvami.

Novi dve skupini grških in italijanskih državljanov, ki so bivali v Italiji ali pa v Grčiji, sta se peljali skozi našo državo. Med Italijani in Grčiji je posredovala Madžarska tako, da je pripeljal vlak z Grki iz Italije do Rakeka, vlak iz Grčije pa do Gjevgjelije. Oba vlaka sta se potem srečala v Belgradu. V grškem vlaku je bilo 280 Italijanov, v italijanskem pa le 40 Grkov. Potnikom so njihova poslanstva postregla s približki, nakar sta vlaka krenila vsak proti svoji državi.

Dolgo vrsto kazni so izrekla razna jugoslovanska sodišča nad grešniki, ki niso spoštovali določil ured, ki zavirajo draginjo in neomejeno verižništvo. V Novem Sadu sta došla po mesec zapora trgovca Stojšič in kmet Žikič, ker sta sklepala kupčije z žitom, čeprav za to nista imela pravice. V Zagrebu je bil obsojen trgovec Čelhažič, ki ni prijavil svojih zalog parafina, 20 dni bo sedel v zaporu in bo plačal tudi štiri jurje kazni. V Gračnici se bodo pokorili trije gostilničarji, ki so predrago zaračunavali pijačo in jedočo. Kruh pa je predrago prodajal pek Jambrišič iz Krizeveev. Sedel bo en mesec in plačal bo tisoč dinarjev kazni. Še težje so paragrafi udarili mesarja Radosava Nešića iz Velikega Orašja. Mož je bil nakopičil velike zaloge slanin in jo potem prodajal za štiri dinarje dražje, kakor pa je dovoljevala oblast. Sodnik mu je odmeril pet mesecev zapora in več tisoč dinarjev denarne kazni.

Gledališče v Splitu je začelo delovati. Tako se je izpolnila dolgoletna želja Splitčanov, ki so nekdo že imeli svoje gledališče, pozneje pa je bilo ukinjeno zaradi prevelikih vzdrževalnih stroškov. Banska oblast hrvaške banovine je dala 4.400.000 dinarjev za preureditev in vzdrževanje gledališča in s tem je zagotovljen obstoj. Sprva bodo imeli le dramske predstave, pozneje pa bodo organizirali tudi opero in operni balet.

Pred smrtjo se je tresel razbojnik Radivojevič, katerega so v petek zjutraj obesili na dvorišču okrožnega sodišča v Osijeku. Razbojnik je bil dan poprej še korajžen in zgovoren, le da je vse pribolske odklonil, katere so mu ponudili. Proti jutru pa se je začel tresti in je nazadje padel v nezavest. Poklicati so morali zdravnika, da mu je dal injekcijo in ga spet spravil k zavesti. Potem pa je poskušal narediti samomor, vendar so mu namerom preprečili. Ko so ga pripeljali pod vislice, je bil spet tako zmeden in obupan, da se je razburjenje prišlo tudi krvnika Harta. Ko je bila obdoba izvršena, je krvnik dejal, da bi kmalu ne mogel izvršiti kazni, čeprav je doslej že mnogokateri zločinca pomagal spraviti na drugi svet.

Dva vlaka sta trčila na postaji Batajnici pri Zemunu. Oba sta bila nova tovorna. Trčenje je bilo silno, vendar pa težje nesreče ni bilo, niti ni bil noben železničar ranjen ali ubit. Le nekaj valonov je skočilo s tirov in se prevrnilo. Škode je bilo za 30.000 dinarjev. Posebna komisija je prišla takoj na kraj nesreče z nalogo, da ugotovi, kdo je nesrečo zakrivil.

Trdovratna sta bila zločinca Franjo Bzik in Julij Daranyi, ki sta trikrat povrsti poskušala vlomiti v stanovanje bogataša Isaka Brucha v Belgradu in mu odnesti železno blaginjo, v kateri so bili biseri in zlatina. Oba zločinca sta bila zaradi vlomov že večkrat kaznovana in sta presedela v Lepoglavi že dolga leta. Sicer imajo zločinci staro pravilo, da se dvakrat na isto mesto ne sme iti poskušat srečo, toda Bzik in Daranyi se tega nista držala in sta pri tretjem poskusu vlomu tudi padla v roke stražnikom. Za svoj poskus sta dobila eden tri, drugi pa šest let roboje.

Okrog 130.000 prošenj leži v vojnem ministristvu za priznanje prostovoljstva. Ker dobe prostovoljci iz svetovne vojne posebne ugodnosti, se je zanimanje za te predpise silno povečalo med upravičenimi in tudi med neupravičenimi vojnimi prostovoljci. Mnogi poskušajo intervenirati in hočejo na vsak način izposlovati si potrdilo in priznanje za svoje prostovoljstvo. Poseben oddelek vojnega ministristva, ki ima s temi stvarmi posla, ima težko nalogo, kajti najprej mora pregledati vse predložene prošnje in dokumente in se prepričati tudi o resničnosti navedb v prošnjah. Zato je oddelek v vojnem ministristvu opozoril prošilce, da bo njihove prošnje reševal povrsti, kakor so bile vložene in da bo upošteval samo takšne prošnje, ki so bile vložene do konca septembra letos.

Svojega strica je ubil in ranil svojega očeta v samobrambi Janko Ognjenović iz Gline. S svojim očetom se ni posebno dobro razumel, ker je oče preveč pogosto pijančeval in hišo zanemarjal. Pred kratkim pa se je v hiši oglašil neki tujec in prosil za prenočišče. Oče mu ga je obljubil in šel iskat sina, da bi pripravil ležišče. Sina pa je našel v družbi neke ženske. To je očeta ujezilo, da je pograbil vile in napodil sina iz hiše. V spor se je vtaknil tudi Jankov stric, ki je prinesel puško in tako sta on in oče oba navalila na sina Janka. Stric je ustrelil, pa ni zadel, tedaj pa je Janko prijel za nož in oba napadalca oklal. Stric je rani podlegel, oče pa je pozneje ozdravel. Zaradi tega zločina se je moral Janko zagovarjati pred sodniki, pa je bil oproščen, ker so vse priče izpovedale njemu v prid.

Opera »Carmen« z gđc. E. Karlovčevo

Ljubljana, 8. decembra.

V soboto, 7. t. m., je v opernem gledališču gostovala kot Carmen gđc. E. Karlovčeva, kot debutant pa je nastopil policijski komisar Ivan Polak v vlogi Escamila. Glasovno in igralsko so take Carmen redke kakor nam jo je podala gđc. Karlovčeva; njeno dovršeno petje je predstavljalo višek pevske kulture; v dobri igri pa je prišel do veljave ves njen zdrav temperament in je kreacija popolnoma odgovarjala slogu drame, odpadle so predvsem vse čezmerne, zunanje narejenosti. Njena igra je izhajala iz psihološke osnove in je gledalce potegnila za seboj. Ob tej priliki moramo ponovno pripomniti, da je gđc. Karlovčeva ena najboljših moči, za katero naj bi se vodstvo opere kakor uprava nar. gledališča pobrigala, da jo pridobije za stalno delovanje. Saj je naš ensemble tako majhen in nujno potreben izpopolnitve. O debutantu pa se ni moči izraziti pohvalno. V igri je bil sicer kot zabitek še zadovoljiv, kar se pa petja tiče, se zdi, da bo moral premostiti še marsikatero

težkočo. Predvsem smo opazili, da nima pevev posebno velikega glasovnega obsega. Višine so še neizdelane in krčevite, nižine pa šibke. Glas nima pravega zvoka, ampak je suh. Seveda moramo upoštevati pri vsem tem, da je igrala svojo vlogo pri mladem pevcu trema in nervoznost, vendar se nam zdi potrebno pripomniti, da se debutant, če resno misli na karijero na opernih deskah, posveti še nadaljnemu študiju, da si pridobi za oder potrebno dozorelost in zlasti potrebno dozo kulture.

Tudi drugi pevci, o katerih smo pa že poročali, so bili zelo dobri, prav tako tudi zbor, ki je svojo kakovost še dvignil, dalje orkester, ki ga že zlepa nismo slišali v taki formi, in pa balet. Predstava je bila na taki višini, da jih že dolgo ni bilo na opernem odru. Sodelujočim in vodstvu gre priznanje. Občinstvo pa je bilo tako nedisciplinirano, da je moral dirigent dr. Švara ustaviti orkester pred drugim dejanjem zaradi nemira. Naj se publika zaveda, da pomeni to škandal prve vrste. In dirigent je bil upravičen. Spoštujte delo in izvajalce!

Slovenska pesem v norveških gozdovih

»Koroški Slovenci« prinaša v svoji zadnji številki med drugim tudi dopis slovenskega vojaka iz Norveške, ki piše: »Naj Vam, cenjeni bralci, naslikam, kaj mi je bila slovenska pesem v času moje službe na Norveškem. Imel sem prijatelja, ki je bil, kot jaz, koroški Slovenec, in s katerim sva po ure kramljala o domovini. Ne vem, kako to, da naju je privabljal k sebi posebno norveški gozd, ki tako zelo sliči dobravam najine domovine.

Stopila sva med drevje in že sva bila sredi pogovora o dragih domačih, o starih in znanih. V duhu sva stopala po znanih stezah skozi pisane travnike in zoreča polja. Naša zemlja! Kako svet je ta košček najine domovine, posvečen po molitvah, znoju in trudu naših prednikov in naših staršev! Ena strast se je prenašala iz roda v rod in ta strast je bila slovenska zemlja. Njej so posvečali svoje delo in svoje življenje, svoje skrbi in svojo kri. Za svoj dom so delali noč in dan, zanj se borili v trdih bojih z neprijatelji.

Ta čudna strast po domači zemlji je napolnila tudi naju in kar nehotе se nama je nekje iz globin srca izvila pesem: »Kdor ima srce, zna za dom, solze, za slovenske domovine raj. Zanj le živi, zanj le hrepeni, njo, le njo bi ljubil vekomaj!« Tiho je donela naša melodija v norveških gozdu in nad njo je žumelo drevje, kakor da bi pritrdjevalo najini pesmi in jo hotelo izročiti vetrovom, da jo ponese kot pozdrav na jug med rojake v domovini.

Koroški drobci

Celovec. Dosedanji vicekonzul tukajšnjega jugoslovanskega konzulata g. Mitar Begović je bil premeščen. Na njegovo mesto je bil imenovan za vicekonzula g. Ciril Škerjanec.

Knjižni darovi. Od več strani je prišlo vprašanje, kam naj se naslovijo knjižni darovi, namenjeni Slovincem v stari Nemčiji. Za zbiranje knjižnih po-

šilk se je odločila Slovenska prosvetna zveza v Celovcu, Klausening 26, ki sprejme vsako dobro knjigo za v tujini bivaajoče slovenske rojake.

Tečaj za matere in dekleta. V sredo 11. decembra dopoldne bo v Mohorjevi hiši v Celovcu tečaj za matere in dekleta. Predavateljice so pretežno matere same in bodo v poljudni besedi obravnavale važen kos našega narodnega življenja. Vmes bo nastopil tudi dekliski zbor. Na ta važen tečaj vabi matere in dekleta od blizu in daleč — Slovenska prosvetna zveza.

Okrožni sestanek gornjorožanskih in zilijskih kulturnih društev je danes, 8. decembra, ob 14 v Prangarjevi gostilni v Zmotičah pri Brnci. Udeležba vabljenih društvenih odbornikov je obvezna. Na sporedu sta važen govor in razgovor.

15.000 kmetijskih strojev so si v letih 1939-40 nabavili koroški gospodarji. Okroglo 30.000 strojev pa so nakupili v istem času štajerski kmetje. — Na Komolu pri Pliberku se je nevarno ponesrečil lesni mojster, 36 letni Janez Stefič. Podrlo ga je padajoče drevo. — 25. novembra sta pred oltarjem sv. Mihaela v Smihelu nad Pliberkom sklenila zakonsko zvezo France Mlinar, gostilničar in posestnik v Pliberku, in Milka Plešivčnik pd. Serčerjeva iz Smihela. Uglednemu paru želimo mnogo sreče! — Dne 20. novembra sta g. Picej, smihelski župnik in, g. Ruprecht iz Sveč z nepregledno vrsto pogrebcev izročila materi zemlji truplo Klokcarjeve stare matere Ane Ruprecht. Rajna mati je bila verna, narodno zavedna in srčno nad vse dobra žena. Bodi rajni materi večni mir! — V nedeljo 24. novembra smo spremili na zadnji poti ob veliki udeležbi pogrebcev moža v najlepši moški dobi, 36 let starega železničarja Lovrenca Lesjaka iz Sinče vasi. Doma je bil iz vrle narodne rodbine pd. Korpove iz Goselne vasi. Bil je več let cerkveni pevec. Zapušča 5 malih nepreskrbljenih otročičev. Sveti naj mu večna luč, preostalim pa naše iskreno sožalje!

Proslava praznika Brezmadežne v Mariboru

Mariborsko katoliško dijaštvo je tudi letos nad vse slovesno praznovalo praznik svoje velike zaščitnice Brezmadežne. Snoči je bila v cerkvi sv. Alojzija večerna pobožnost, h kateri je prišlo toliko našega dijaštva, da je bila cerkev polna, prišlo pa je tudi mnogo katoliških starešin. Danes na praznik zjutraj je bila cerkev pri sv. maši in pri skupnem sv. obhajilu polna katoliških dijakov in dijakinj, katoliških starešin ter članov drugih katoliških organizacij.

Danes dopoldne ob 10 je bilo v veliki dvorani na Aleksandrovi cesti 6. tradicionalno marijsko zborovanje. Dijaki in dijakinje s starešinami so docela napolnili dvorano ter so z vidnim zanimanjem sledili verski obnovi in Marijinem čedenju posvečenemu sporedu. Zborovanja so se udeležili med drugimi zastopnik prevzvišenega škofa prelat dr. F. Cukala, okrajni glavar dr. Šiška, odvetnik dr. Josip Leskovar, ravnatelj učiteljske šole dr. Sušnik in starešina okrajnega sodišča dr. Lovrenčič. Pred pričetkom je zbor dijakov zapel pod vodstvom prof. Zafošnika Morski zvezdi — Pesem mornarjev in Zdrava Marija. Nato je sledil tehtni uvodni govor prof. Klasinca. V

imeni prevzvišenega škofa je zborovalce pozdravil prelat dr. Franc Cukula, za katoliško starešinstvo pa dr. Josip Leskovar. Akademik Falež je govoril v imenu slov. dijaške zveze. Nato so pa sledili referati zastopnice dijakinj, zastopnika kat. dijaštva ter zastopnika bogoslovcev. Iz vseh njihovih besed je izzvenela krepka volja mladega katoliškega inteligenčnega rodu po čim krepkejšem delu za versko obnovo slovenskega dijaštva, ki se v vedno večjem številu zbira pod Marijino zastavo.

Popoldne ob 17 se je v isti dvorani vršila lepa Marijanska akademija z izbranim sporedom, katere so se udeležili mnogi odlični predstavniki mariborskega javnega življenja.

Lena proslava 500 letnice tiska v Mariboru

Maribor, 8. decembra.

Snoči so mariborski in celjski grafiki skupaj proslavili 500-letnico Gutenbergovega izuma. Proslavo so priredili v Narodnem gledališču, katerega so pripadniki in prijatelji »čne umetnosti« docela napolnili. Spored prireditve je bil zelo posrečen in pester ter je pokazal, da je kulturno delo v vrstah grafikov na zelo visoki stopnji. Za otvoritev je pomnožen orkester vojaške godbe pod vodstvom kapetana Jiraneka zaigral njegovo skladbo »Jugoslovanska rapsodija št. 6c, nato pa »Tiskarsko koračnico«. Zatem je nastopil pevski zbor »Grafike«, ki je lepo in ubrano pod vodstvom dirigenta V. J. K. odpel štiri pesmi. Kot izvrsten solopevec se je izkazal g. L. Gabrijan, katerega je spremljal na klavirju V. Zivko. Nato je sledil zanimiv gramatični prikaz »Petstoletnica tiska« — ki ga je spisal I. Kleč, izvajali pa so ga mariborski in celjski tiskarji. V njem je prikazan razvoj tiska od Gutenbergovega izuma do moderne dobe. Prireditve, ki je izvala pri vseh navzočih splošno odobravanje in priznanje, se je zaključila spet z nastopom godbe, ki je igrala koračnico.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 9. decembra: Delfina Leok.

Torek, 10. decembra: Melhijad.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Opozorjamo na nocojšnji koncert Trboveljskih slavčkov ob 20 v Filharmoniji. Vstopnice: Knjižarna Glasbene Matice.

Spremembe voznega reda na kamniški progi. S ponedeljkom 9. decembra t. l. vozila na kamniški progi potniška vlaka št. 8419 in št. 8420 zopet dnevno redno. Vlak št. 8419 odhaja iz Kamnika ob 14.49 in prihaja v Ljubljano ob 15.46, vlak št. 8420 pa odhaja iz Ljubljane ob 16.10 in prihaja v Kamnik ob 17.01.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Ponedeljek, 9. decembra: zaprto.

Torek, 10. decembra: »Krog s kreda«. Eed Torek.

Sreda, 11. decembra: »Kovarnstvo in ljubezen«. Red Sreda.

Torek, 10. decembra: »Revizor«. Red Torek.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Ponedeljek, 9. decembra: Plesni večer Marte Paulinove. Izven.

Torek, 10. decembra: Zaprto.

Sreda, 11. decembra: »Carmen«. Red B

RADIO

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 9. decembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov plošče — 12 Naši peveci in pevke (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Napovedi, poročila — 18 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Vaški umetniki (plošče) — 18.40 O podnebnih zemljepisnih Slovenije II. (g. dr. Oskar Reja) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nacionalna ura — 19.50 Hudo-mušnost (g. Fr. Lipah) — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Rad. ork.).

Torek, 10. decembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Za kratek čas (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Napovedi, poročila — 14.15 Soliska ura: Potresi na Jadranu — dvogovor (g. Rafael Bačar) — 18 Originalna švicarska godba (Malenškov trio) — 18.40 Višek Kijevske nadvlade (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.50 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) — 20 Koncert Rad. ork. — 21.15 Ruske narodne pesmi poje gđc. Bogdana Stritar s spremljevanjem kitare (g. Stanko Prek) — 22 Napovedi, poročila 22.15 Večerna glasba (plošče).

Drugi programi

Ponedeljek, 9. dec.: Belgrad: 21.10 Zabavni koncert — Zagreb: 20.30 Dvorakov tercef — Bratislava: 20.15 Ruske pesmi — Praga: 16.25 Rih. Straussove skladbe — Sofija: 20 Simfon. koncert — Beromünster: 19.40 Klasična glasba — Budimpešta: 20 Sibeliusov večer — Bukarešta: 19.20 Klavir — Stockholm: 19.30 Kabaret — Ital. postaje: 20.30 Sibeliusov večer — Sot-tens: 20 Solistični koncert.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 — Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Obveščamo prijatelje in znance, da je naš dolgoletni
sotrudnik in direktor
tvrdke Metalno akcionarsko društvo v Belgradu
gospod

Oton Schindler

umrl po kratki bolezni.

Pogreb bo v torek, 10. decembra 1940, ob 11 dopoldne
na Mirogoju v Zagrebu.

Plemenitemu pokojniku bomo ohranili lep spomin!

Ravnateljstvo Cinkarne d. d.

Celje

V globoki žalosti sporočamo, da je nesrečna smrt s kruto roko iztrgala
prezgodaj iz naše srede gospoda

Jeromen Janeza

strojevodskega pripravnika

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 9. decembra 1940,
ob 3 popoldne iz Male vasi št. 7 v Stožice

Mala vas - Stožice, 8. dec. 1940.

Zalujoti rodbini Jeromen in Sitar

Tekmovanje v slovenski ligi končano:

Prvak Slovenske nogometne zveze je SK Ljubljana

Tabela v slovenski ligi

1. SK Ljubljana	14	10	2	2	55:21	22	5. SK Kranj	13	6	1	7	25:27	13
2. SK Železničar	14	8	4	2	30:14	20	6. SK Maribor	13	5	2	6	34:27	12
3. SK Amater	14	8	1	5	37:30	17	7. SK ISSK Maribor	14	4	2	8	38:39	10
4. SK Bratstvo	14	6	2	6	30:38	14	8. SK Olimp	14	1	0	13	11:64	2

SK Ljubljana : SK Kranj 3 : 0

Srakar, Vreček, Poljšak, Malec, Grohan, Koki in Božič — to so bili igralci, ki jih je Kranj postavil proti Ljubljani. Po zahtevu tistih, ki so v vodstvu klubske uprave, ni bilo mogoče postaviti kompletnega moštva. Štirje igralci (Žitnik, Jakše, Martelanc, Priveršek) so kaznovani, Grintal je snoči nehal biti »ledik« fant, Baum je pri vojakih. Žgur in Djukič sta blesirana, Slokan je šel k Savici. Moštvo je šlo bojevati boj brez uzmage, morda tudi nekoliko čez mero ogorčeno — gotovo je, da bi imelo simpatije občinstva in tiska na svoji strani, če bi igralo lepo in se vedlo športno. Pa se ni, tako da je sodnik odločil konec za pet minut pred koncem prvega polčasa, ko je bilo stanje 3:0 za Ljubljano. Gole so dali v 7. min. Pepček, v 27. min. zopet Pepček in v 32. min. Serčec — 3:0. Na igrišču je bila gosta megla, šport je bil obojestransko medel — Kranjčani so se trudili za incidente, morda tudi nekoliko z računice v glavi. Vse v vsem: da je sodnik odpisal tekmo pred časom, je krivda kranjskih igralcev, ki kar skrajajo niso hoteli igrati športno. Kako vse kar skrajajo niso hoteli igrati športno. Kako vse drugače dober in koristen dojem bi bili lahko pustili v Ljubljani! Tako pa so si v veliki meri napravili vse simpatije.

Ljubljana je s to tekmo, ki je kot športna prireditev dala žalosten fiasko in žalostno sliko o športni zavesti pri nas, postala prvak Slovenske nogometne zveze ter bo naš nogomet zastopala v državni ligi.

Napak bi bilo kriviti za incidente, ki so se zadnje čase množili na tekmah, samo klubom, odnosno njihovim vodstvom ter igralcem. Gotovo, da so igralci zadnjič kakšnega posurovali, v štirih tekmah so bili tvorno napadeni sodniki. Toda precej krivde leži tudi drugje.

Slovenska nogometna zveza je začela prav lepo — treba pa je reči, da je napravila napako, ker je na dogodke po igriščih gledala vse čas z vse preveč prizanesljivimi očmi. Sprejedlovala je ali pa podcenjevala težo in važnost incidentov, mile kazni so igralce razvadele. Proti koncu pa je z drakonskimi kaznimi hotela popraviti zgrešeno. Toda pri tem so se zgodile nekatere podrobnosti, ki so — bodisi neupravičeno, bodisi upravičeno — padle v oči »tuhtačem«, ki jih ima itak vsak klub dosti, le da so na deželi še nezapeljivejši in črnoglednejši kakor drugod. »Zakaj so pri nas igralci dobili po dva ali tri mesece, drugi, ki se niso pregrešili prav nič več, pa le po nekaj dni? Zakaj ni enako za vse?« so se spraševali in hudovali. In zarojilo je kakor v čebelnjaku. Zlasti v Kranju so se razburili duhovci (štajerci) že itak niso nič kaj zadovoljni z dejstvom, da je sedež zveze v Ljubljani, razburili so se tako, da so poskusili v svoji nejevolji nekakšno markirano obstrukcijo, ki se je pa zaradi nediscipliniranosti igralcev ponesrečila. Še prej pa so poslali zvezi prošnjo, naj jim pošlje v Ljubljano predložitelj, češ da nimajo dovolj igralcev. Zveza jim je prošnjo zavrnila — po črki popolnoma pravilno, po diplomaciji pa zgrešeno, ker je s tem duhove še bolj razburila in upornost podnetila. Ta poteza v sedanjih atmosferi prav gotovo ni bila umestna, ker zvezine avtoritete ni učvrstila in popravila, ampak jo še bolj omajala. Eventualni radikalni ukrepi, ki naj po današnji žalostni tekmi še sledijo proti Kranju, ne bodo za trajno nič opravili, kvečjemu bi postali zaradi njih še drugi klubi, ki zazdaj godejo še potihem, nezadovoljni. Tako daleč so prišle zadeve. Veliko jih je, ki trdijo, da samo zato, ker je vsa zvezina politika v rokah samo dveh, treh prekaljenih izvedencev, ki da imajo okrog sebe štab samih kimovcev, katerim lahko vsako reč dokažejo za umestno in edino pravilno. Očitek je vsekakor hud, vprašanje pa je, če je v polni meri utemeljen. Sicer bo pa za podrobne razprave čas na skupščini.

Današnja tekma je dala spričevalo, da je v nogometnem športu pri nas nekaj gnilega, nekaj, kar bo treba na vsak način ozdraviti, morda tudi s hudimi sredstvi, in sicer v korenini, če hočemo, da se bo povrnilo vsaj vsakdanje, za silo znošno stanje v našem nogometu. Po drugi strani pa bodo v prihodnjem tekmovalnem morali naši sodniki arbitrarji dvakrat strogo in za vsako očito nešportnost takoj uporabiti najbolj

drastičen ukrep. Če se bo športna politika držala vsaj premetenih in »finih« bližnjic, ne kmečkih »direktisim«, potem se bodo tudi vodstva občutljivejših in upornejših klubov pomirila in bodo blagodejno v istem smislu vplivala na svoje igralce. Do tega vplivanja pa bo moralo priti, ker je danes mladina prepuščena skoraj sama sebi ter jo ponekod vročekrvni ljudje iz vodstva kluba celo čučejo k trmi in nešportnosti.

Toda dovolj tega, to poglavje je preveč žalostno.

V današnji tekmi je megla že skrajala tako zagrnila igrišče, da je bilo od enega konca do drugega akcije že kar težko zasledovati. Ljubljana je proti »hokejskemu« teamu Kranja seveda že od prvega udarca imela polno iniciativno, ki je pa ni znala izkoristiti v tolikšni meri, kakor bi jo lahko. Deloma po krivdi pregestega roja pred kranjskimi vrati, kjer sta branilca v razdiranju »košatih« kombinacij imela lahko delo, deloma pa tudi zato, ker so Kranjčani igrali že kar skrajajo ostro čez dovoljeno mero. Sodnik g. Vrhovnik je poskušal zadevo srečno spraviti do kraja, pa v prizadevanju vendarle ni uspel. Kranjčani so si dovoljevali preveč in so svoje »licence« še stalno stopnjevali. Tako je bil sodnik prisiljen, da je tekmo zaključil v 40. minuti prvega polčasa. Po njegovi odločitvi je Ljubljana popolnoma pravilno vzela obe točki, ki bi jih bila gotovo dobila na svojem terenu tudi proti kompletnemu Kranju.

Železničar : Bratstvo 2 : 2

Jesenice, 8. decembra.

Železničarji iz Maribora so se predstavili na Jesenicah kot tehnično odlično moštvo, ki ima v napadu nevarne moči in se odlikuje s hitrim pregledom in hitro odločitvijo v vsaki situaciji. Obenem so se Železničarji predstavili kot izredno fair moštvo, tako da s te strani zasluži, da se jih stavi za zgled vsem moštvom, ki so letos igrali prvenstvene tekme na Jesenicah. Jeseničani, ki so s svojimi zadnjimi uspehi močno popravili svoj renome, si lahko štejejo v čast, da so proti takemu nasprotniku odnesli tak rezultat.

Kako smo poslušali motodirke na ŽSK Hermesu

Ljubljancan Ludvik Starič in Zagrebčan Jerko Babič še vedno nista dokončno rešila vprašanja, kdo je boljši

Ljubljana, 8. decembra.

Morda se bo kdo začudil temu naslovu. Saj vendar ne greš na motorne dirke zato, da poslušajš oglašujoče brnenje vseh vrst motorjev, ampak zato, da nekaj vidiš, da vidiš lepe in ostre borbe najboljših jugoslovanskih motodirkevcv. Toda danes z gledanjem ni bilo veliko, danes smo zares in prav dobesedno samo poslušali moto-dirke na stadionu ŽSK Hermes. Megla je bila na stadionu taka, da bi nam bil London v teh težkih dneh, ko preživlja nemške letalske napade, prav hvaljen zanj. To nam prav lahko pritrjuje onih 1500 gledalcev, ki so se izvili iz megle in poslušali dirke kakor tudi onih nekaj sto gledalcev, ki so se na potu na stadion izgubili v kakšno varnejšo in vidnejšo zavetje. Stadion je bil zavrt v meglo in radij gledanja skoro ni bil večji kakor dobrih 20 m. Dirkači so smuknili mimo gledalcev, se takoj izgubili v megli, nato pa so se spet po prevoženem krogu za trenutek pojavili pred gledalci. Prav velika škoda je za današnjo prireditev, da je bila tako zavita v meglo. Iz megle ven pa smo zasluhteli, da so bile borbe nad vse zanimive in ostre. Na startu so bili danes namreč nedvomno najboljši jugoslovanski motoklistični dirkači.

Ljubljancan Ludvik Starič in Zagrebčan Jerko Babič tudi danes nista dokončno rešila vprašanja, kdo izmed njiju je najboljši dirkalniški vozač v državi. Enkrat je zmagal simpatični in skoraj nežni vozač Jerko Babič, kateremu na oko prav gotovo ne bi nihče prisodil, da je tako trd, zagrižen in sijajen borec na svojem motorju. Drugič pa — v reprizi — je bil boljši v hudih in težkih borbah

preizkušeni in previdni »leteči Kranjec« Ludvik Starič. V zadnjem trenutku — tik pred ciljem — je prehitel svojega zagrebškega konkurenta Babiča, ki je vodil vse čas. Tik pred nosom in v boljšem času kakor prvi mu je odnesel zmago, katere je bil Babič menda že gotov. Oba sta sijajna vozača; oba vozita v sijajnem slogu in njuna borba predstavlja vedno višek prireditve. Poleg teh dveh dirkačev, ki sta bila seveda tudi danes v ospredju zanimanja, pa ne smemo pozabiti dveh sijajnih herceganskih vozačev: Emila Trampuža in Franca Puharja. To sta dva odlična dirkača, ki bosta na močnejših motorjih kmalu nevarna nasprotnika tudi najboljšim. Oba imata kraven in zanesljiv slog vožnje. Med Hrvatini bi bilo še omeniti Josipa Bečariča in še mnogo boljega Metja Veljka. Vsi ti dirkači so bili za razred boljši od ostalih.

Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel Nj. Vis. knežev Aleksander. Zastopal ga je general V. Janež, ki je obenem zastopal tudi komandanta divizije, generala Stepanoviča. Bana dr. Natlačen je zastopal načelnik g. dr. Bogataj, ljubljanskega župana dr. Adlešiča pa g. Andrejka. Cist dobiček je namenjen bitoljskim žrtvam in pa domačim siromakom. Namen prireditelja je torej nad vse hvaljaven in bi bil posnemanja vreden. Pred pričetkom dirk je v kratkem in lepem nagovoru pozdravil navzoče odličnike in gledalce dr. Mavri.

Nekaj besed še o organizaciji. Današnja prireditev je bila organizirana mnogo boljše kakor ona 20. oktobra. Bilo pa je še nekaj pomanjkljivosti. Čemu se je dirka pričela s tolikšno zamudo? Ravno danes bi bilo treba paziti, da se začne čim

ISSK Maribor : SK Olimp (Celje) 13 : 0 (5 : 0)

Z današnjim nastopom v Mariboru je Olimp pokazal svojo revščino svoje organizacije in napravil slabo uslugo celjskemu športu. Klub, ki si dovoli takšen nastop, ne spada v Slovensko ligo niti, niti na nogometno igrišče sploh. Poleg skrajne nediscipliniranosti (dva igralca sta samovoljno zapustila igrišče), je moral sodnik sežati tudi po zadnjem sredstvu ter izključiti dva igralca zaradi surovih napadov ter enega Mariborčana zaradi sličnega delikta.

V prvem polčasu, ko je bila igra vsaj deloma slična nogometu, domačini zaradi slabe taktike niso mogli efektuirati cele vrste najzrelejših šans. Nasprotnik ni nudit skoraj nobene odgovora in so bili napadalci stalno v šestnajstmetrskem prostoru Olimpa. Druzi polčas pa je moral vratar Mariborca tekat pred svojim golom, da se je ogrel, ker Olimp ni prešel sredine črte. Ko je proti koncu igre ostalo pri Olimpu le še nekaj igralcev, ki so demonstrirali svojo »športno« vzgojo, je dobri sodnik g. Mehle iz Ljubljane sedem minut pred koncem odžvižgal igro ter odrešil maloštevilne gledalce.

Naročajte in širite
»Slovenski dom«!

Lep uspeh hrvaške nogometne reprezentance:

Hrvatska : Madžarska 1:1 (1:1)

Zagreb, 8. decembra.

Za današnjo mednarodno nogometno tekmo med najboljšo enajstoročico Madžarske, ki je prejšnjo nedeljo igrala v Genovi proti izbrani enajstoročici Italije neodločeno 1:1, je vladalo v Zagrebu velikansko zanimanje. Kljub skrajno hladnemu vremenu se je nabralo na igrišču preko 8000 gledalcev.

Igra obeh enajstoric je bila vseh 90 minut skrajno fair in lepa. Vsi igralci, bodisi Madžari ali pa Hrvati, so se borili pošteno in so skušali za vsako ceno doseči zmago. Kljub borbeni igri pa ves čas ni bilo nikakih večjih pregreškov. Vsi igralci so se borili fair in pošteno. Gledalci so bili s podano igro obeh enajstoric nad vse zadovoljni. Rezultat tekme je neodločen in prav slučajno ravno tak, kakor prejšnjo nedeljo v Genovi. Vodilni gol za hrvaško reprezentanco je zabil v 12. minuti Djanič. Rezultat je izenačil v 25. minuti levo krilo Gytvai iz prostega udarca za faul, ki pa dejansko sploh ni bil faul. Sodnik Scarpi bi moral tudi proti Madžarski dosoditi enajstmetrovko. Sodnik pa tega ni storil, ampak je potegnil žogo iz šestnajstera.

Drugi polčas je potekel brez golov. Obe moštvi sta imeli sicer nekaj prilik za zmago, toda požrtvovalna madžarska in hrvaška obramba ni dopustila, da bi se rezultat menjal. Neodločen rezultat 1:1 odgovarja poteku igre in predstavlja stvarno silo obeh moštev.

Enajstoročica Hrvatske je zaigrala prav dobro. Vsi igralci so bili na svojem mestu in so se borili vse čas nad vse požrtvovalno. Zvezni kapetan Jozo Jakopič pa smatra, da so bili najboljši Ratko Kacijan v napadu, Belošević v obrambi in skratka vsa ožja obramba. Pri Madžarih je bila zlasti dobra ožja obramba.

Moštvi sta nastopili v naslednji postavi:
Hrvatska: Glazer, Belošević, Matošić, Rafanelli, Jazbinšek, Djanič, Cimermančič, Wölfl, Kacijan, Matošić II. in Matekalo.

Madžarska: Csikos, Pakosi, Biro, Lazar, Polgar, Saroz III., Kincses, Kovacs, Spielman, Bodola in Gytvai.

Juniorji: Madžarska : Hrvatska
5 : 3

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V
STALINOVU SLUŽBI

U V O D

22. maja 1937 zvečer sem v Moskvi stopil na vlak, da bi se vrnil v Haag na svoje službeno mesto kot voditelj sovjetske vojaške vojnске službe za Zahodno Evropo. Prav zares se nisem zavedal, da vidim zdaj Rusijo zadnjič, dokler bo Stalin njen gospod.

Skoraj dvajset let sem bil v službi sovjetske vlade. Skoraj dvajset let sem bil boljševik...

Ko je vlak hitel proti finski meji, sem sam sedel v oddelku in mislil na usodo svojih tovarišev, svojih sodrugov, ki so zdaj bili skoraj vsi zaprti, ustreljeni ali pa v koncentracijskih taborih. Vse svoje življenje so žrtvovali zato, da bi postavili boljši svet in so pomrli na svojih postojankah, ne od sovražnih krogel, temveč ker je tako hotel Stalin.

Kdo od junakov in junakinj naših revolucij še ni zlomljen ali še ni šel po zlu? Le malo sem se jih domislil. Vsi tisti, katerih osebnost ne dotaknejo se je zdela izvršena nad vse dvome, so končali kot »izdajalci«, ali »vohunice« kot »ničvredni zločinci«.

V duši so mi začele vstajati slike. Slike iz državljanske vojne, ko so prav ti »izdajalci« in »vohunice« tisočkrat gledali smrti v oko, ne da bi trenili. Slike o težkih dneh, ki so prišle o industrializaciji države in o nadčloveških zahtevah, ki jih je stavila na nas, o kolektivizaciji in lakoti, ko smo imeli komaj najpotrebnejše, da smo lahko ostali pri življenju. Potem pa veliko češčenje, ki je pomelo vse, ki je uničilo prav tiste, ki so najbolj trdo delali za ureditev države, v kateri naj ne bi nihče več izkoriščal svojega bližnjega.

Ali bi za boljševiško revolucijo moglo biti nujno, da uniči vse boljševike? Ali je bila sploh boljševiška revolucija tista, ki jih je uničila, ali pa je revolucija sama že zdavnaj izginila?

Tedaj si na ta vprašanja nisem odgovarjal, temveč sem si jih samo postavljaj.

Pri trinaajstih letih sem bil stopil v delavsko gibanje. To je bilo napol zrelo, napol otročje dejanje. Slišal sem, kako se žalni spevi mojega plemena mešajo z novimi pesmimi svobode.

Leta 1917. pa sem bil fant pri osemnajstih letih in sem sprejel boljševiško revolucijo kot popolno rešitev za vsa vprašanja: uboštvo, neenakost, krivico. Stopil sem v boljševiško stranko z vsem sreem. »Verujem« Marks in Lenina mi je postalo orožje, s katerim bom prišel do živega krivici, proti kateri sem se nagonsko upiral.

Vsa leta, ko sem služil sovjetski vladi, nisem pričakoval nikdar česar več kakor pravico, da bi nadaljeval svoje delo. Nikdar tudi nisem ničesar več dobil. Dolgo potem, ko je bila moč Sovjetov ustaljena, so mi v tujini zaupali naloge, ki so me spravljale v smrtno nevarnost, dvakrat pa v ječo. Delal sem po šestnajst do osemnajst ur na dan in nisem nikdar zaslužil niti toliko, da bi bil imel za čisto navadno življenje. Kadar sem potoval po tujini, sem živel v skromnem udobju, a nisem zaslužil niti leta 1935. toliko, da bi si bil v Moskvi lahko zadosti kuril ali plačal mleko za svojega, dve leti starega sina.

Nisem bil na nobenem vojaškem položaju in nisem imel želje — preveč me je tudi zajemalo delo — da bi postal eden zdaj privilegiranih birokratov, ki branijo sovjetski red zaradi tvarnih koristi. Branil sem ta red, ker sem menil, da kaže pot v novo in boljše družbo.

Prav okoliščena, da se je moje delo bavilo s obrambo države proti zunanjim sovražnikom, me je ovirala, da bi bil kaj dosti premišljal, kaj se godi znotraj njenih meja, zlasti pa v ozkem zaprtim svetu najvišje politike. Kot uradnik obveščevalne službe sem dosti ostreje videl zunanje sovražnike Sovjetske zveze kakor pa znotraj.

Vedel sem o separatističnih in fašističnih zarotah, ki so jih kazali na tujih tleh, nisem pa imel nikakršnih odnosov do spletk v Kremlju. Toda kakor toliko drugih sem se tudi sam miril ob misli, da je Sovjetska zveza še vedno zdrava in še upanje človeštva, pa naj voditelji še tako greše.

Bili so časi, ko je bila celo ta vera močno omajana. Časi, ko bi bil morda krenil drugam, če bi bil kje drugje videl upanje. Toda vedno so okoliščine v kakem drugem delu neba poskrbele, da sem ostal v Stalinovi službi. Leta 1933. sem videl, kako je rusko ljudstvo v milijonih od lakote umiralo. Vedel sem, da je temu umiranju vzrok Stalinova neusmiljena politika, da je nalašč zadrževal državno pomoč, hkratu sem pa videl, kako je v Nemčiji prišel na oblast Hitler. Stalin je bil njegov sovražnik — in ostal sem v Stalinovi službi.

Februarja 1934 sem bil pred podobno odločitvijo in spet sem izbral isto. Tedaj sem bil na vsakoletnem štiritedenskem dopustu v sanatoriju Marino, v srednjeveški pokrajini Kursk.

Marino je nekoč bil grad kneza Barjatskega, ki je bil osvobodil Kavkaz. Grad so sijajno držali v versajskem slogu, obdajali so ga čudoviti angleški vrtni in umetna jezera. Sanatorij je imel odlično četo zdravnikov, športnih učiteljev, strežnic in bolničarjev. Komaj za sprehod od njegovega ograjenega zemljiša je ležalo državno posestvo, kjer so delali kmetje za preskrbo gostov z živili. Straža pri vratih je branila kmetom, da bi prihajali na ograjeno ozemlje.

Nekega jutra, kmalu po prihodu v sanatorij, sem s tovarišem šel v vas, kjer so garali kmetje. Tam se mi je nudila strahotna slika.

Polnagi, majhni spaki so divjali iz razpadlih koč in prosjačnili za kosce kruha. V kmečkih konzumu ni bilo ne živil, ne kuriva — ničesar ni bilo dobiti. Naj sem pogledal, kamor sem hotel, povsod sem imel pred očmi najstrašnejše uboštvo.

Bil sem docela strit.

(Dalje.)

V terek: Zakaj morajo kmetje in otroci v Rusiji stradati.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Joto Kramarič ~ Izdajatelj: tat Joto Sodja ~ Urednik: Mirko Javornik ~ Rokopisov ne vračamo ~ »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12 ~ V ponedeljkih je jutranjik ~ Mesečna naročnina je 14 din, za inozemstvo 25 din ~ Samo ponedeljski »Slovenski dom« velja mesečno 5 dinarjev, polletno 25 dinarjev, celoletno 50 dinarjev. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III ~ Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana ~ Telefon 40-01 do 40-05 ~ Podružnice: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.